

dr hab. Waldemar Paszkiewicz, profesor uczelni
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
Wydział Medycyny Weterynaryjnej
Katedra Higieny Żywności Zwierzęcego Pochodzenia
ul. Akademicka 12
20-033 Lublin

Lublin, 25 stycznia 2021 r.

OCENA

osiągnięć naukowo-badawczych oraz dorobku dydaktycznego-organizacyjnego i popularyzatorskiego dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych, adiunkta w Katedrze Weterynaryjnej Ochrony Zdrowia Publicznego, Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie weterynaria na podstawie cyklu publikacji pt.: „Rozprzestrzenianie się *Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis* wśród cieląt – występowanie paratuberkulozy w stadach bydła i jej wpływ na produktywność mleczną”

Podstawą formalną wykonania recenzji jest decyzja Rady Naukowej Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, podjęta na posiedzeniu w dn. 20 listopada 2020 r., zgodnie z którą zostałem powołany na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych oraz skierowane do mnie pismo z dn. 1 grudnia 2020 r. (Nr dz. WMW-Dz.6312.9.2020) Zastępcy Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Weterynaria – prof. dr hab. Andrzeja Koncickiego, z prośbą o opracowanie recenzji.

1. Informacje o Kandydatce

Dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych, ukończyła w 1999 r. studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie uzyskując tytuł lekarza weterynarii. W tym samym roku podjęła studia doktoranckie w Katedrze Weterynaryjnej Ochrony Zdrowia Publicznego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. 24 czerwca 2003 r. Kandydatka uzyskała stopień doktora nauk weterynaryjnych w zakresie produktów zwierzęcych nadany uchwałą Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Porównanie różnych metod izolacji i identyfikacji *Mycobacterium paratuberculosis* w mleku”.

W grudniu 2003 r. dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych została zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Weterynaryjnej Ochrony Zdrowia Publicznego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, a dn. 31 grudnia 2004 r. awansowała na stanowisku adiunkta w wym. Katedrze, na którym to stanowisku pracuje do chwili obecnej.

Kandydatka nie ubiegała się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2. Ocena ogólna dorobku naukowego

Dorobek naukowy dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych obejmuje łącznie 99 różnego typu publikacji, w tym:

- a) 5 prac stanowiących osiągnięcie naukowe, opublikowanych w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports® (JCR)
- b) 25 innych publikacji w czasopismach znajdujących się w bazie JCR
- c) 7 prac w czasopismach krajowych nieposiadających współczynnika wpływu (Impact Factor, IF) w roku opublikowania wym. prac
- d) współautorstwo rozdziału w monografii naukowej
- e) 53 wystąpienia i doniesienia na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych
- f) 8 publikacji sklasyfikowanych przez Kandydatkę jako popularnonaukowe, które zostały opublikowane w czasopismach branżowych (np. Przegląd Mleczarski czy Roczniki Państwowego Zakładu Higieny), a które zdaniem recenzenta spełniają kryteria opracowań naukowych i powinny być zaliczone do prac wymienionych w ppkt. c).

Sumaryczny IF publikacji Kandydatki wynosi 18,554, a ich łączna punktacja według MNiSW - 730 punktów. Całkowita liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS) wynosi 63 (w tym 10 autocytowań), a 69 według bazy Scopus. Współczynnik Hirscha według bazy WoS wynosi 4. Moim zdaniem wymienione dane naukometyczne są pozytywnym świadectwem jakości dorobku publikacyjnego Kandydatki, a autorstwo prac m.in. w takich czasopismach jak „Czech Journal of Food Science”, „Animals” i „Journal of Dairy Science”, osiągających wartość IF w zakresie od 0,868 do 3,082 świadczy o dobrym opanowaniu przez Kandydatkę nowoczesnego warsztatu badawczego. Aktywność naukowa dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych wyraźnie wzrosła po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Z tego okresu pochodzi 29 (96,7%) najbardziej wartościowych prac opublikowanych w czasopismach znajdujących się w bazie JCR, 6 (86,7%) prac ogłoszonych w czasopismach krajowych nieposiadających IF, rozdział w monografii, 38 (71,7%) wystąpień i doniesień konferencyjnych, a także 4 (50%) publikacje popularnonaukowe. Łączny IF publikacji z tego okresu wynosi 18,226, a ich wartość punktowa MNiSW – 690 punktów.

Zainteresowania badawcze dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych mieszczą się w obszarze higieny żywności pochodzenia zwierzęcego. W początkowym okresie pracy badawczej, w trakcie realizacji pracy doktorskiej dotyczyły one metod izolacji i identyfikacji *Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis* (MAP) w mleku. Po doktoracie Kandydatka rozszerzyła zakres swoich zainteresowań naukowych. Obok wiodącego tematu, będącego kontynuacją doświadczeń związanych z realizacją pracy doktorskiej, a dotyczącego rozprzestrzenienia się MAP w stadach bydła mlecznego w Polsce, jego wpływu na produktywność krów oraz potencjalne zagrożenie dla zdrowia konsumenta podjęła inne istotne zagadnienia związane z bezpieczeństwem żywności zwierzęcego pochodzenia. Dotyczyły one: a) obecności, identyfikacji i charakterystyki zagrożeń mikrobiologicznych w mleku surowym, mięsie drobiowym i miodzie (*Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis*, *Campylobacter spp.*, *Clostridium botulinum*, *Salmonella spp.*), b) występowania *Toxoplasma gondii* w mięsie dzików, c) opracowania matematycznych modeli przeżywalności *Staphylococcus aureus* w wybranych produktach mlecznych, d) wpływu *Lactobacillus spp.* na wzrost *Staphylococcus aureus* w mięsie i produktach mięsnych i e) wybranych aspektów funkcjonowania nadzoru weterynaryjnego w łańcuchu żywnościowym. W swoich badaniach Kandydatka podjęła również problem ekstensywności inwazji *Ostertagia ostertagi* i *Hypoderma spp.* w stadach bydła mlecznego oraz wpływu inwazji tych pasożytów na produktywność krów i skład mleka. W każdym z wym. kierunków badań Kandydatka uzyskała szereg interesujących i wartościowych wyników, które zostały opublikowane w renomowanych czasopismach. Ponadto część uzyskanych wyników była wykorzystana w dwóch zrealizowanych w 2016 i 2018 r. rozprawach doktorskich, w których Kandydatka pełniła funkcję promotora pomocniczego.

Dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych była kierownikiem jednego i głównym wykonawcą w trzech zakończonych projektach badawczych finansowanych przez MNiSW. Odbyła też 3 długoterminowe staże naukowe w Gandawie (Belgia; dwukrotnie w Agricultural Research Center Ghent oraz w Laboratory of Pharmaceutical Microbiology Ghent University), 5 krótkoterminowych staży w Brukseli (Belgia), Brnie (Czechy), Nantes (Francja), Vaduz (Lichtenstein) i Kownie (Litwa). Kandydatka pełni również funkcję redaktora z uprawnieniami do decydowania o przyjmowaniu prac do druku (Guest Editor) w czasopiśmie OBM Genetics Special Issue Antibiotic Resistance Genes.

Dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych jest autorką: a) 5 recenzji prac naukowych w renomowanych czasopismach, min. w *Microorganisms*, *Animals* i *Dairy*, b) ekspertyzy w zakresie bezpieczeństwa środka spożywczego opracowanej na prośbę Sądu Rejonowego w Łęborku, c) opracowania systemu HACCP w 2 zakładach produkujących żywność zwierzęcego pochodzenia w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej oraz osobą odpowiedzialną

za wdrożenie systemu i jego audytowanie i d) opracowania systemu GHP/GMP w punkcie sprzedaży żywności zwierzęcego pochodzenia.

Za swoją działalność naukową dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych otrzymała: a) Nagrodę zespołową III stopnia Rektora Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie za osiągnięcia naukowe – 01.10.2004 r. oraz b) Nagrodę Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych – Wyróżnienie Roku 2004 za współautorstwo prac dotyczących izolacji *Mycobacterium paratuberculosis* z mleka ogłoszonych w „Polish Journal of Natural Sciences” i w „Medycynie Weterynaryjnej”.

Szczególną częścią dorobku naukowego Kandydatki są badania dotyczące MAP, które umożliwiły przygotowanie cyklu publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Podsumowując, uważam, że dotychczasowy dorobek naukowy dr. n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych jest wartościowy i oceniam go w pełni pozytywnie.

3. Ocena cyklu publikacji wskazanego jako osiągnięcie naukowe będące podstawą wszczęcia postępowania habilitacyjnego

Dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych przedstawiła do oceny cykl powiązanych tematycznie publikacji pt. „Rozprzestrzenianie się *Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis* wśród cieląt – występowanie paratuberkulozy w stadach bydła i jej wpływ na produktywność mleczną”. Pod względem formalnym przedstawiony cykl publikacji spełnia warunki określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086). Wszystkie prace opublikowano w latach 2009-2020, a więc po uzyskaniu przez Kandydatkę stopnia doktora nauk weterynaryjnych. Publikacje są opracowaniami wieloautorskimi. W czterech z nich Kandydatka jest pierwszym autorem i autorem korespondencyjnym, a w jednej drugim współautorem. Wszystkie prace posiadają jednoznacznie wyodrębniony, poświadczony przez współautorów wkład Kandydatki w ich powstanie wynoszący 50% w przypadku pracy, w której jest ona drugim współautorem i 80% w pozostałych czterech pracach. Analiza oświadczeń współautorów poszczególnych opracowań jednoznacznie potwierdza autorstwo koncepcji badań i wiodącą rolę dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych w ich wykonaniu.

W skład ocenianego cyklu wchodzi 5 następujących publikacji:

1. **Wiszniewska-Łaszczych A.**, Szteyn J., Smolińska A.: Analysis of correlations between the occurrence of anti-MAP antibodies in blood serum and the presence of DNA-MAP in milk. Polish Journal of Veterinary Sciences, Vol. 12, 379-383, 2009.

IF: 0,435; MNiSW: 20 pkt.

2. **Wiszniewska-Łaszczych A.**, Szteyn J., Ruszczyńska A.: A case study of the clinical form of Johne's disease in a heifer. *Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences*, Vol. 34, 95-99, 2010. IF: 0,276; MNiSW: 15 pkt.
3. Szteyn J., **Wiszniewska-Łaszczych A.**: Seroprevalence of *Mycobacterium avium* subsp. *paratuberculosis* infection in dairy herds in Żuławy, Poland. *Berliner und Munchener tierarztliche Wochenschrift*, Vol. 125: 397-400, 2012 IF: 0,820; MNiSW: 20 pkt.
4. **Wiszniewska-Łaszczych A.**, Szteyn J., Liedtke K., Wysok B., Wojtacka J., Gomółka-Pawlicka M.: Occurrence of faecal shedding of *Mycobacterium avium* subs. *paratuberculosis* by calves. *Medycyna Weterynaryjna*, 73: 166-170, 2017. IF: 0,195; MNiSW: 15 pkt.
5. **Wiszniewska-Łaszczych A.**, Liedtke K., Szteyn J., Lachowicz T.: The Effect of *Mycobacterium avium* subsp. *Paratuberculosis* Infection on the Productivity of Cows in Two Dairy Herds with a Low Seroprevalence of *Paratuberculosis*. *Animals* 2020, 10, 490 IF: 1,832; MNiSW: 100 pkt.

Łączna punktacja publikacji wchodzących w skład ocenianego cyklu wynosi według klasyfikacji MNiSW **170 pkt.**, a ich łączny IF **3,558**.

Z powyższego zestawienia wynika, że wszystkie prace opublikowane zostały w recenzowanych czasopismach ujętych w wykazie czasopism punktowanych przez MNiSW oraz umieszczonych w bazie JCR. Zamieszczenie publikacji dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych w tych czasopismach świadczy o wysokim poziomie merytorycznym i dużej wartości naukowej prowadzonych przez Kandydatkę badań.

W dostarczonej do oceny dokumentacji opis osiągnięcia naukowego obejmuje 19 stron tekstu. Rozpoczyna go wykaz prac wchodzących w zakres cyklu powiązanych tematycznie publikacji. Następnie zamieszczone jest w tekście wprowadzenie oraz omówienie celu naukowego przeprowadzonych badań. W dalszej części znajduje się zwięzły opis realizacji celu badawczego i osiągniętych wyników (wraz ze wskazaniem miejsca ich publikacji), podsumowanie i wnioski oraz spis piśmiennictwa związanego z tematem cyklu.

Wyodrębnione jako osiągnięcie naukowe prace dr. n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych dotyczą problemu występowania paratuberkulozy i transmisji MAP w stadach bydła mlecznego. Przesłanką uzasadniająca podjęcie przez Kandydatkę badań w tym obszarze był brak w Polsce kompleksowych badań dotyczących występowania choroby Johnego w stadach bydła mlecznego oraz wzrastająca w ostatnich latach liczba zgłaszanych do Inspekcji Weterynaryjnej przypadków tej choroby. Określając cele przeprowadzonych długookresowych badań Kandydatka skoncentrowała się na następujących zagadnieniach:

- 1) określeniu zależności między występowaniem seropozytywnych odczynów w kierunku MAP, a obecnością prątków w mleku pozyskiwanym od krów ze stad bydła mlecznego
- 2) oszacowaniu poziomu zakażenia MAP stad bydła mlecznego utrzymywanych na obszarze Żuław Wiślanych
- 3) określeniu poziomu zakażenia cieląt w stadach z endemiczną paratuberkulozą
- 4) ocenie wpływu zakażenia MAP na produktywność krów w stadach bydła mlecznego.

Za najważniejsze osiągnięcia wynikające z badań przeprowadzonych przez dr n. wet. Agnieszkę Wiszniewską-Łaszczych należy uznać udowodnienie:

- 1) konieczności stosowania więcej niż jednej metody diagnostycznej w procedurze określania statusu epizootycznego stada wobec paratuberkulozy, z jednoczesnym wskazaniem skutecznego narzędzia do wykrywania zakażeń subklinicznych, którym okazało się badanie serologiczne połączone z jednoczesnym badaniem próbek mleka metodą PCR w celu izolacji DNA-MAP
- 2) endemicznego występowania paratuberkulozy w stadach bydła mlecznego na terenie Żuław Wiślanych
- 3) znaczącej roli cieląt w rozprzestrzenianiu się zakażenia MAP w obrębie stada i transmisji patogenu w obrębie grup rówieśniczych
- 4) wpływu poziomu seroprewalencji wobec MAP w stadzie na wydajność mleczną krów oraz potencjał produkcyjny zakażonych krów
- 5) istotnie wyższego poziomu seroprewalencji w pogłowie krów importowanych w porównaniu z pogłowiem rodzimym

Badania te mają wartości aplikacyjne, które mogą być wykorzystane do: a) wdrożenia kompleksowych programów kontroli paratuberkulozy w stadach bydła mlecznego, b) zrewidowania standardowych procedur postępowania w aktualnie stosowanym systemie kontroli i eliminacji MAP w stadach bydła mlecznego, c) wdrożenia skutecznej diagnostyki zakażeń MAP i d) opracowania krajowego programu zwalczania paratuberkulozy.

Zadaniem recenzenta jest wskazanie zarówno zalet, jak i niedociągnięć osiągnięcia naukowego będącego podstawą do wszczęcia postępowania habilitacyjnego. W przedstawionym do oceny cyklu publikacji trudno jest doszukać się wad, chociażby z tego powodu, że prace wchodzące w zakres omawianego osiągnięcia naukowego zostały już poddane ocenie recenzentów oraz zespołów redakcyjnych poszczególnych czasopism. Uważam, że przedstawiony do oceny cykl publikacji pt. „Rozprzestrzenianie się *Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis* wśród cieląt – występowanie paratuberkulozy w stadach bydła i jej wpływ na produktywność mleczną” stanowi znaczący wkład dr n. wet. Agnieszki Wiszniewskiej-Łaszczych w rozwój nauk weterynaryjnych, zwłaszcza w zakresie epizootiologii, ale również higieny żywności pochodzenia zwierzęcego

i weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego. Przedstawiony dorobek dotyczy nowego zakresu badawczego i posiada dużą wartość poznawczą. Omawiane prace wykazują na umiejętność Kandydatki w posługiwaniu się nowoczesnymi metodami badań oraz na zdolność do wnikliwej analizy i interpretacji wyników.

Reasumując stwierdzam, że przedstawiony do oceny przez dr n. wet. Agnieszkę Wiszniewską-Łaszczych cykl powiązanych tematycznie publikacji spełnia warunki określone ustawą z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086).

4. Ocena działalności dydaktycznej organizacyjnej, popularyzatorskiej i współpracy międzynarodowej

Dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych realizuje zajęcia dydaktyczne ze studentami IV i V roku Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie z następujących przedmiotów: „Higiena zwierząt rzeźnych i żywności zwierzęcego pochodzenia”, „Higiena produktów zwierzęcego pochodzenia” i „Higiena mleka”. Zajęcia te (z wyjątkiem „Higieny zwierząt rzeźnych i żywności zwierzęcego pochodzenia”) realizuje również w języku angielskim ze studentami Programu wymiany studentów ERASMUS. Prowadzi także zajęcia z przedmiotu „Diagnostyka zakażeń biologicznych w żywności” ze studentami studiów doktoranckich Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie oraz zajęcia ze słuchaczami specjalizacyjnych studiów podyplomowych lekarzy weterynarii (Specjalizacja Nr 15 - Higiena zwierząt rzeźnych i żywności zwierzęcego pochodzenia) realizowanych na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie. Jednocześnie od 2001 r. pełni funkcję Sekretarza wym. specjalizacyjnych studiów podyplomowych. Prowadziła też zajęcia ze studentami III roku Wydziału Biotechnologii UWM w Olsztynie z przedmiotu „Systemy jakości w badaniach laboratoryjnych” (w latach 2008-2013) oraz z przedmiotu „Monitoring żywności, towaroznawstwo” (w latach 2008-2017). Kandydatka była opiekunką studenckiego Koła Naukowego Higienistów Żywności na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej UWM oraz obowiązkowej praktyki sanitarnej odbywanej przez studentów V roku Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie. W latach 2013-2018 w ramach opieki naukowej nad doktorantami pełniła funkcję promotora pomocniczego w dwóch zakończonych przewodach doktorskich: lek. wet. Elżbiety Bednarko-Młynarczyk i lek. wet. Katarzyny Liedtke. Była również współorganizatorem trzech konferencji naukowych: a) „Zwierzęta łowne wolno żyjące i hodowlane – wymagania w hodowli, w skupie i przetwórstwie mięsa” – Star Dadaj, 14-15.05.2023 r. (Sekretarz), b) „Pałeczki paratuberkulozy w mleku – zagrożenie dla zdrowia konsumenta?” – Olsztyn, 16.09.2005 r. (Sekretarz) i c) „Kampylobakteriozy – stan obecny i perspektywy zmian” – Olsztyn, 01.09.2015 (członek Komitetu Organizacyjnego). Za osiągnięcia

w dziedzinie organizacyjnej Kandydatka otrzymała w 2006 r. nagrodę Rektora UWM w Olsztynie. Uczestniczyła też w pięciu stażach i szkoleniach krajowych, w tym m.in. w specjalizacyjnych studiach podyplomowych lekarzy weterynarii (2002-2004) i trzymiesięcznym stażu zawodowym w zakresie badania zwierząt rzeźnych i mięsa (10.01.-30.03.2018 r.). W ramach działalności popularyzatorskiej Kandydatka prowadziła zajęcia z dziećmi w wieku przedszkolnym („Poznaj zawód moich rodziców – lekarz weterynarii” i „Poznajemy zwierzęta – opieka nad kotem”; 2017 i 2019 r.) oraz z uczniami szkoły podstawowej (Warsztaty sensoryczne dla dzieci w wieku 9-10 lat; 2018 r.).

Przedstawione informacje wskazują, że dr n. wet. Agnieszka Wiszniewska-Łaszczych jest doświadczonym dydaktykiem i dobrym organizatorem.

5. Podsumowanie i wniosek końcowy

Podsumowując swoją ocenę stwierdzam, że dorobek dr n. wet. Agnieszka Wiszniewskiej-Łaszczych jest bardzo wartościowy. Dotyczy to wszystkich opisanych powyżej kierunków Jej aktywności zawodowej. Uważam, że zarówno całokształt dorobku naukowego, jak i przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe pt. „Rozprzestrzenianie się *Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis* wśród cieląt – występowanie paratuberkulozy w stadach bydła i jej wpływ na produktyjność mleczną” spełniają warunki określone w ustawie z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086). W związku z powyższym wnioskuję do Komisji Habilitacyjnej o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu o nadanie dr n. wet. Agnieszce Wiszniewskiej-Łaszczych stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie weterynaria.

Waldemar Paszkiewicz

dr hab. Waldemar Paszkiewicz